

5de zondag vasten C

Joh. 8, 1-11

Inleiding

Er gebeurt veel in onze Kerk. We zijn op weg, synodaal proces, dat betekent ‘op weg zijn’, maar het Heilig Jaar heet het jaar te zijn van een pelgrimstocht van hoop; dat viëren we het hele jaar. Verderop in deze maand zullen ook mensen uit onze parochie mee op pelgrimage gaan en anderen, wellicht op een ander tijdstip, naar een andere locatie. En als we naar de veertigdagentijd kijken, waar we vandaag de vijfde zondag van viëren, dan zien we dat ook dat een weg voor ons uitstippelt. We zijn begonnen in de woestijn en stap voor stap zijn we verder gegaan. Vandaag dus die boodschap waar het gaat over recht of gerechtigheid, wat is belangrijk in onze ogen en wat is vooral belangrijk in de ogen van God. Laten we ons daar deze viering op bezinnen.

Preek

We zijn dit jaar dus samen op weg, zou je kunnen zeggen. Synodaal proces en Heilig Jaar, pelgrimage van hoop. Als ik met mijn geleidehond op weg ben, mag ik erop vertrouwen dat die hond de goede routes neemt. Natuurlijk moet ik hem daartoe aansturen, maar als er iets op de stoep ligt of een kliko verkeerd geparkeerd staat, is het de bedoeling dat die hond daar netjes omheen loopt. En ik kan u geruststellen: dat gebeurt. Maar een enkele keer schiet de hond ook ineens opzij, want dan ligt er een lekker hapje voor hem op het gras of er valt er voor hem te snuffelen en dan verdient hij een correctie; ook dat gaat gelukkig meestal vriendelijk en goed. En dan loopt de hond weer vlot verder. Doet die hond dat fout: nee. Hij doet wat zijn instinct hem ingeeft.

Bij mensen ligt dat op hun levensweg soms anders. En als we deze veertig dagen als een soort minipelgrimage van hoop bekijken binnen de grote pelgrimage van hoop van het hele jaar, dan zien we in de lezing van die stappen langskomen.

We begonnen vier weken geleden toen Jezus de woestijn introk. Hij werd gedreven door de Heilige Geest. De woestijn mag vertaald worden als de woestenij, een woestenij kennen we in onze samenleving volop. Kijk maar rond naar de onenigheid, de oorlog, de honger, de ellende die we her en der zien. Jezus wordt op de proef gesteld. Het kwaad wordt aan Hem voorgelegd in de vorm van hebzucht, macht, status, maar Hij weerstaat ze als voorbeeld voor ons allemaal. En zo mogen we deze veertigdagentijd op weg.

De tweede zondag leek het allemaal al meteen koek en ei. Een prachtige verschijning van Jezus met lichtend gelaat op de berg Tabor, vergezeld van Mozes en Elia. Helemaal goed, zou je zeggen, we zijn wat die hoop betreft op de goede weg. Maar wat gebeurt er, wij zouden geen mensen zijn en de apostelen die daar bij Jezus waren dus ook niet, als ze niet even vooral naar zichzelf keken. Petrus die dan meteen zegt: laat ons hier drie tenten opslaan, laten we behouden wat we hebben, de rest zien we later wel. Maar dat is niet de

bedoeling: Jezus geeft aan dat we verder moeten, onze tocht van hoop moeten maken en dat gaat met vallen en opstaan. Wat dat vallen betreft zien we daar meteen op de derde zondag van de veertigdagentijd mooie voorbeelden van. Als er mensen ter dood gebracht worden, omdat ze hun vroomheid wilden uitdragen, maar de leider van het land het daar niet mee eens was, hun bloed wordt vermengd met dat van de offerdieren, dan wijzen de mensen rondom Jezus in de richting van de gevallenen. Waren zij dan zondaars? Zij hebben wellicht iets verkeerd gedaan dat ze hier ter dood gebracht moesten worden, dat ze de dood moesten vinden. Een valkuil die wij zelf ook geregeld maken. Als iemand iets overkomt, dan zal hij het wel aan zichzelf te danken hebben. Maar Jezus geeft ten antwoord: “en bij dat ongeluk toen de toren van Siloam instortte, waren dan al die mensen zondaars en alleen maar dat?” Jezus zet ons opnieuw op de weg die we gaan en geeft daarbij aan dat we allemaal de fouten kunnen maken en dat als je iets overkomt, ziekte, de dood, dat niet een kwestie is van zondigheid, maar iets wat bij het leven hoort, waar we mee om moeten gaan.

De vierde zondag wordt het allemaal nog een stuk duidelijker, want dan, als de verloren zoon in het verhaal zijn eigen weg kiest, blijkt dat hij langzaam maar zeker op een verkeerd pad terechtkomt. Hij verkwist zijn geld; zijn broer zal er zelfs van zeggen: hij verkwist het met zondige vrouwen. Weer komt die zonde om de hoek kijken en weer zien we in het gebaar van de vader in dat verhaal, dat de weg verder mag gaan. Er ligt vergeving voor ons klaar, want de weg die we gaan is een weg van hoop.

En vandaag dan dat verhaal van die vrouw die in het midden gezet wordt. Zij wordt als de zondige gepresenteerd. Ze zou zelfs ter dood gebracht moeten worden als het aan de omstanders ligt. Maar is dat wel terecht? Jezus lijkt zich even van het geheel af te keren door zich voorover te buigen en op de grond te schrijven. Als hij zich voor de eerste keer opricht, dan zegt hij: “laat die zonder zonde is de eerst steen werpen”. Daarmee geeft Hij al aan dat er meer in het verhaal speelt dan wat alleen over die vrouw gezegd wordt en kijkt u maar eens mee onder de regels van het verhaal. Een vrouw die overspel gepleegd heeft, zou onrein zijn en mag dus, door vrome joden niet aangeraakt worden. Hoe hebben zij haar dan in het midden kunnen brengen bij Jezus? Oftewel: zij hebben zelf een fout, een zonde begaan. We kunnen nog een stap verder kijken. Hoe hebben zij haar kunnen betrappen op heterdaad? Waren zij niet zomaar, onwederrechtelijk haar huis binnengedrongen, wellicht zelfs haar slaapvertrek, verboden ruimte voor vreemde mannen: opnieuw zondigheid. En dan hebben we het nog niet over hoe ze Jezus proberen een strikvraag te stellen, een valstrik uitzetten, zou je kunnen zeggen, want ze willen Hem ten val brengen. En ook dat is een zondige manier van omgaan met mensen.

Als Jezus zich opnieuw ter aarde buigt en op de grond schrijft, dan druipen de mensen die om hem heen staan, één voor één af. De oudsten op de eerste plaats. Ze zijn allemaal weg als Jezus zich opnieuw opricht en dat oprichten is

belangrijk, want het is een opmaat naar waar de weg van hoop uiteindelijk naar toe gaan, naar de verrijzenis. Hier gebeurt een verrijzenis in het klein, door Jezus, maar ook voor die vrouw. Want Jezus zegt haar: “zij hebben u niet veroordeeld, ook Ik zal dat niet doen, maar zondig vanaf nu niet meer”. Ookal weet hij dat dat voor die vrouw, zoals voor ieder van ons, moeilijk zal zijn. Jezus laat gerechtigheid prevaleren boven het recht van geschreven wetten, precies dat waar Paulus het in de tweede lezing vandaag over had. Het gaat niet over de wetten die van het boek komen, nee, het gaat over gerechtigheid die van Jezus, van God komt. Een gerechtigheid die mensen nieuwe kansen geeft in het leven, zoals de zoon in het verhaal van vorige week, zoals de vrouw nu in ons midden, zoals wij allemaal als wij tot inzicht komen over de dingen die we fout doen en opnieuw proberen ons met Jezus op te richten en de weg verder te gaan. Die weg die leidt naar hoop, die weg die leidt naar Jeruzalem waar volgende week intocht gevierd wordt, maar vervolgens ook het laatste avondmaal, de kruisiging en tenslotte het grootste teken van hoop dat Christus als teken van God ons mag geven: de verrijzenis uit de dood, nieuw leven, wat ook voor ons klaar mag liggen. Amen.

Henry Vermeulen, diaken.